

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVICAS

Uredništvo in upravnništvo v Repitjarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—**DELAVSKI LIST**

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN

Dr. A. Gosar:

„Kapitalizem“ v socializmu.

Dejstvo, da se socialistični gospodarski red opira na iste temelje, na katerih stoji moderni kapitalizem, nas sili k razmišljanju, kakšno vlogo bo igral v socialističnem gospodarstvu kapital.

Nobenega dvoma ni, da socializem izključuje kapitalizem, kolikor je v njem zapopadeno in ž njim bistveno združeno izkoriščanje neposredno delovnih slojev. Zato socialistični gospodarski in družabni red ne pozna one značilne razdelitve vseh ljudi v razmeroma maloštevilno skupino kapitalistov in v veliko maso neposredno delovnega ljudstva, o kateri smo govorili v poglavju o kapitalizmu. On izroča ves kapital v roke širšim slojem ter omejuje vrh tega njihovo gospodarsko svobodo, kolikor zahteva to družabne koristi. S tem pa preide ves kapital če ne že v pravo družabno last, pa vsaj v njeno službo, tako da v socialističnem gospodarstvu ne more biti govora o pravem kapitalizmu in kapitalističnem izkoriščanju niti delavcev niti konsumentov.

V tem obstoji ena najvažnejših razlik med socialističnim in sedanjim kapitalističnim gospodarskim redom, dočim se v ostalih ozirih zelo približujeta drug drugemu. Moderna tehnika in ves gospodarski napredek naše dobe zahtevata z vsoto najnostjo tako organizacijo gospodarskega življenja, ki omogočuje snovanje velikih podjetij, olajšuje njihovo financiranje in sklepanje finančnih, oziroma trgovskih zvez z drugimi podjetji ter pospešuje modernim zahtevam in potrebam odgovarjajoč promet.

Jasno je torej, da tudi socialistično gospodarstvo pri sedanjem tehničnem, finančnem in prometnem razvoju nikakor ne bi moglo pogrešati najrazličnejših gospodarskih ustanov, ki se zdijo na prvi vidik kot najbolj karakteristični pojavi modernega kapitalizma, pa so v resnici samo posledica napredka na gospodarskem polju. Semkaj spadajo zlasti borze, banke, delniške družbe itd.

Brez vsega tega — če tudi v primeru izpremenjeni obliki — v naši dobi tudi socialistično gospodarstvo ne bi moglo niti obstojati, še manj pa prosperovati in napredovati. Razume se, da te ustanove ne bi več služile zasebnemu koristolovstvu, temveč bi bile tako zasnovane in uravnane, da bi koristile predvsem splošnosti. Borze, banke in druge take gospodarske institucije so kakor pljuča, skozi katera diha ves gospodarski organizem in brez katerih bi takoj okorel in otopel. Zaradi tega jih tudi socialistični gospodarski red ne more pogrešati, marveč jih mora le tako preosnovati in preurediti, da lahko služijo njegovemu namenu.

Iz vsega tega je razvidno, da je tudi socialistično gospodarstvo v gotovem smislu besede »kapitalistično«. Kolikor gre namreč za to, da igra kapital v gospodarskem življenju veliko in v čisto gospodarskem pogledu celo odločilno vlogo, ni med kapitalističnim in socialističnim gospodarstvom nobene bistvene razlike. Ta razlika obstaja edino le v tem, da je v kapitalističnem gospodarstvu kapital, oziroma njegov dohodek navadno edini, gotovo pa zadnji faktor, ki odločuje v vseh slučajih, dočim je v socialističnem gospodarstvu prvo in glavno splošna korist, splošno blagostanje, in le v okviru tega, ki jih stavi ta splošni cilj vsega gospodarskega ravnanja in delovanja, odločuje v posrednih primerih čisto gospodarski moment, to je kapital in njegov dobiček.

Zato ni točno in ne odgovarja pravega pojmovanja socializma, ako se smatrajo vsa podjetja, v katerih je investiran ali vdeležen večji kapital, za kapitalistična, neglede na način njihovega gospodarstva in njihove uprave. Kapitalizem kot naša protje socializma znači le tako gospodarsko organizacijo, ki sloni na izkoriščanju delavstva ali

konsumentov. Kjer ni mogoče | da govori o kapitalizmu v tega trditi, tam se tudi ne pravem pomenu besede.

Jugoslavija ali SHS.**iz seje konstituyente.**

Belgrad, dne 17. maja. Enaintrideseti redni sestanek ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 16.40. Odobril se je zapisnik zadnje seje, nakar so se prečitale prošnje in pritožbe ter odkazale odseki. Odobrili so se dopusti nekaterim poslancem, nakar se je sporočilo, da se je posl. Mitar Braunovič iz vranjskega okrožja odpovedal mandatu. Nato so se prečitali spisi o zahtevah po izročitvi nekaterih poslancev sodišču. Zatem so se čitale razne interpelacije in odgovori ministrov, pozdravi povodom glasanja o ustavi, resolucije v prilog imenu Jugoslavija, ter protesti proti kakemu drugemu imenu. Skupščina Srbov iz Prilepa je poslala resolucijo, naj se država imenuje Velika Srbija. Zatem je zbornica prešla na dnevni red: Podrobna razprava o ustavnem načrtu. Poročevalec posl. dr. Laza Marković je prečital I. poglavje ustave.

Prvi je govoril musliman posl. dr. Alif Hadžikadič, ki je poudarjal pogoške vladnega ustavnega načrta glede naziva naše države.

Muslimani v Bosni so za jugoslovensko ime, za odstranitev antagonizma med Srbi in Hrvati ter za vedno večje združevanje v en sam narod. Vendar pa muslimani radi težkega položaja in resnega časa ne bodo glasovali proti imenu, kakor ga predlaga vlada. Odločili so se težkega srca proti svojemu prepričanju, da ne bi delali

vladi neprilik pri uveljavljanju ustave.

Zatem je govoril dr. Dominik Mazzari (Jugoslovenski klub), ki je predlagal v imenu svojega kluba, naj se naša država imenuje Jugoslavija, kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dokazal je, da so vsi Jugoslovenci imeli spočetka samo eno ime »Slovenci«. Pozneje je združeno življenje med Jugoslovenci ustvarilo več plemenskih imen, ki se pa niso vsa ohranila v narodu. Enočno ime nam je potrebno tudi radi tujega sveta.

Nato je govoril zemljoradnik Iv. Lovričević, ki je v imenu svojega kluba predlagal, naj se naša država imenuje Jugoslovenska država Srbov, Hrvatov in Slovencev, za kar govori eden najvažnejših činiželjev — ujedinjenje. V tem pogledu ne sme odločevati svojevoljnost posameznikov, temveč interes celote. Vsi so za edinstvo, tudi Radič, toda v praksi izgleda to drugače.

Nato sta govorila še musliman Aljanović in član Jugoslovenskega kluba dr. Velimir Deželič, ki sta se oba izjavila za ime Jugoslavija. — Seja se je končala ob 19.15 ter se bo nadaljevala jutri popoldne ob 16.

Poslanec dr. Deželič je v teku svojega govora izjavil, da se Ljudska stranka oficijelno ni izrekla ne za republiko, ne za monarhijo, temveč zahteva, naj to važno vprašanje odloči ljudstvo samo v posebnem ljudskem glasovanju.

Protiboljševiški upor v Sibiriji?

LDU Pariz, 18. maja. (Brezlično.) »Eclair« javlja, da je vsa zapadna Sibirija pozorišče protiboljševiškega pokreta. Rdeče čete iz okolice Čeljabinska so prestopile k upornikom. S porazom 26. divizije so utr-

peli boljševiki hudo izgubo. Komunistični poslanci iz Sibirije, ki so hoteli odpotovati na komunistični kongres v Moskvo, so bili prisiljeni, svoje potovanje prekiniti.

Skrivnosti naše diplomacije.**Angleški parlament je bolje informiran ko jugoslovanski.**

Dr. Korošec je s tovariši Jugoslovenskega kluba dne 13. t. m. našemu zunanjemu ministru predložil sledeče vprašanje:

V angleškem parlamentu je te dni neki delavski poslanec stavil interpelacijo na vlado, da li je isti znano, kake korake namerava kraljevina SHS podvzeti proti Bolgarom. Državni podtajnik je odgovoril, da so vladi znani nameni jugoslovenske vlade, pa jih Anglija ne bo odobrila.

V slučaju, da ta vest odgovarja istini, se je pripravljala od naše strani proti Bolgarom resna akcija, o kateri ni bila obveščena ne ustavotvorna skupščina ne naša javnost. Ker ne moremo privoliti, da o naši zunanji politiki odločuje tajna diplomacija, mogoče samo z znanjem vojaških krogov in dvora, osobito ako gre za več nego samo za prosto diplomatsko igro,

in ker zahteva čast in ugled ustavotvorne skupščine, da je ona o namerah naše vlade poučena vsaj toliko kakor angleški parlament, zato vprašamo gospoda ministra za zunanje zadeve:

1. Koliko je istine na gornji vesti iz angleškega parlamenta?

2. Ako je vest istinita, zakaj ni obvestil g. minister naše javnosti oziroma ustavotvorne skupščine o nameranih korakih proti Bolgariji?

3. Kateri koraki in zakaj so bili namerjeni proti Bolgariji?

To vprašanje dr. Korošca nam odpira celo niz drugih vprašanj, ki tičejo režima naše države. V imenu celotnega ljudstva moramo protestirati proti metodam sedanje vlade, ki ne pomenijo le centralizma, marveč najhujši absolutizem od zgoraj!

Boj za Šlezijo.

LDU Opole, 17. maja. (Wolff) Položaj v gornješlezkem uporniškem ozemlju je po nočnejih vesteh v bistvu neizpremenjen. V Katowicah so ustaši odpeljali s kolodvoza, ki je zaseedn po francoskih četah, 14 lokomotiv. Zasedbene čete niso posegle vmes.

LDU Berlin, 18. maja. (Dun. KU) Kakor javlja »Vossische Zeitung«, je Korfanty hkrati z brzojavko medzavezniški komisiji izdal upornikom proglas, v katerem odobrava demobilizacijo moštva in pozivlje ono moštvo, ki ni nič več potrebno, naj se vrne k delu. Da se vzpostavi gospodarsko življenje, je potrebno, da uradniki prevzamejo zopet svoje dolžnosti. V nasprotju s tem proglasom poroča »Lokalanzeiger«: Poljaki napadajo od snoci Ključburg. Glavni udarec je vsmeren na Gole.

LDU Katowice, 16. maja. (Dun.KU) Nemške stranke in strokovne organizacije so danes poslale medzavezniški komisiji v Opolah nastopno brzojavko: Poljski uporniki vzdržujejo v Rodzinu, in Bagnu (skato-

viško okrožje) taborišče za internirance, kjer je ujetih več stotin z uporniškega ozemlja odvdenih nemških mož, žena in otrok. Vstaši imajo sestavljene posebne liste, na podlagi katerih odvajajo različne neljube jim osebe. Prisilni potni listi, katere so uvedli, imajo na ta način posebno ozadje. V Jožefovem je dal dne 14. maja poveljnik poljskih upornikov Krosecki nemške delavce, ki so bili pripravljani, nastopiti delo, prijati in bičati. O podobnih slučajih javljajo iz Lipin in nekaterih drugih krajev. Vstaši izganjajo nemške delavce iz delavnic, pri čemer jih prepejajo in jim groze. Doselej nismo opazili znaka, da bi medzavezniška komisija kaj ukrenila glede teh strahovitih razmer. Ugotavljamo samo, da je nemškemu časopisju onemogočeno točno poročanje, da svet ne dobi jasne slike o resničnem položaju v Gornji Šleziji. Sedaj ko traja upor 14 dni, ponovno vprašujemo medzavezniško komisijo, kaj namerava storiti glede obrambe miro-ljubnega prebivalstva. Ne polagamo najmanjše cene na gole obljube, temveč zahtevamo dejanj.

Razmejitvena komisija

LDU Ljubljana, 18. maja. Predsednik jugoslovenske delegacije razmejitvene komisije general Maister je danes odpotoval v Opatijo h konferenci razmejitvene komisije.

Novo posojilo do dveh milijard.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Včeraj so priče konferenci med zastopniki bančnih podjetij in finančnim ministrom glede posojila dveh milijard, ki bi se obrestovalo po 7 od sto. Vlada je dala v tem oziru fin. ministru dr. Kumanudiju popolnoma proste roke.

Srbski muslimani proti vladi.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Z ozirom na napade nekkih belgrajskih listov so podali muslimani iz južne Srbije izjavo, da so njihove zahteve glede rešitve agrarnega vprašanja in tudi druge minimalne. Od teh svojih zahtev ne odstopijo in bodo glasovali proti vladi, če se jim ne ugodí.

Mi sam...

Po vsem, kar zadnji čas vidimo in slišimo v našem državnem središču in njegovi okolici, v konstituenti, po vsem, kar doživljamo doma pod vlado centralističnih hlapcev, si moramo biti vsi končno uveljavljamo na jasnem, da vladajočim zaenkraft ni mar narodno edinstvo. V srbskem narodu so pod pogubonosnim vplivom prečanske, ljudskim težnjam od nekaj tuje liberalne inteligence prevladovala velikosrbske, hegemonijske težnje. Ta država, ki se je porodila iz iskrene, čiste ljubezni vseh treh bratskih plemen — to državo hočejo sedaj urediti kot velikosrbsko državo z dvovrstnimi državljani: eni, ki vladajo in ukazujejo, drugi, ki molče ubogajo, služijo in nosijo bremena. O kakem bratstvu ali narodnem edinstvu ni več govora, grozi nam usoda državljanih druge vrste. To je dejstvo, s katerim moramo računati in nasproti kateremu moramo zavzeti svoje stališče.

Predvsem moramo odgovoriti na vprašanje, kakšno bodi naše razmerje do te države: Ali sovražno, zanikalo, kakor je bilo do prejšnje Avstro-Ogrske ali pa drugačno? Predno odgovorimo na to, moramo ostro ločiti to dvoje: državo in njen režim. Tu na prvi pogled spoznamo, da je naša nova država naravna, po božjih in človeških zakonih najrečnejše zasnovana skupna domovina treh bratskih plemen, da bi bil največji zločin, to državo razbiti, da za nas Slovence (in Hrvate) ni drugega mesta na zemlji, nego v tej domovini, ker bi bili v vsaki drugi državi tujci in sužnji. Tako sta mislila in čustvovala veliki Mahnič in Krek, to je sveta dediščina, ki jo je ves naš narod prevzel za njima. Zato je za vsakogar izmed nas jasno in nesporno: tej državi zvestoba in ljubezen!

Nekaj drugega pa je režim. Ta ni drugega nego volja politične klike, ki je bila brezvestna dovolj, da je prezrla in pogazila vse ozire na državno blaginjo in se v neizogibni začetni zmedbi državnega življenja preko volje dveh delov naroda polastila oblasti. Nasproti temu režimu je naše stališče bistvo in odločno samo eno: Boj do konca, boj z vsemi sredstvi.

Tu nam daje najlepši zgled srbski narod. Najpriprostejši Srb je zaveden državljani, najpriprostejši kmet je tako živo zraščel z državno mislijo, da mu je država najlastnejša stvar, da je pripravljen za državo vsak hip žrtvovati premoženje in kri, kar je na slaven, nepozabljen način pokazal tekom svetovne vojne. Toda isti srbski narod je najbrezobzirnejši, najneizprosnnejši sovražnik slabega državnega režima. Nekaj časa sicer potrpi, opazuje, da priliko, da režim do dobra pokaže, kaj zna. Toda, kadar sprevidi, da je režim v resnici slab, da je v sebi samem gnil, tedaj obračuna z njim na način, ki gre do korenin: iztrebi ga! Zato smemo biti prepričani, da nam bo v našem boju proti sedanjemu režimu prealislje priskočil na pomoč naš srbski brat. Kajti tudi on se bo moral prepričati, da je

ta režim, dasi se njemu laska in se navidezno izvršuje na njegovo korist — dejansko pogubonosno, nesrečno tudi zanj. Srbija ni Švica, Balkan ni zapadna Evropa. Še bo viharjev in potresov tu doli, predno se razmere politično in kulturno razčisti in ustale. Vrh tega vodi pot na tajnostni vshod, za katerega se pripravljajo gigantska borba — preko naših dežel, preko Balkana. V teh viharjih bo srbski narod ravno tako — ako ne bolj — potreboval nas, kakor mi njega. Samo složni bomo vsi troji obstali. A sloga je mogoča le temeljem spoznanja. Srbski narod, ki ima politično tako izostren pogled, mora to izprevideti in ravno njegova velika, brezpogojna ljubezen do države ga more naginiti do tega, da zavrže sedanjí nasilni hegemonijski režim in sklene s Hrvati in Slovenci sporazum. Potem pride čas narodnega edinstva v tej državi. Tedaj bomo delali v tej državi složno vsi za enega, eden za vse.

Ali je še daleč ta srečna doba ali je blizu? Nočemo prerokovati, samo to vemo, da mora priti in da mora biti vera v njen prihod temelj vsej naši politiki. V ostalem pa moramo zaenkrat zidati na temelju samooprambe in samopomoči na vseh popriščih. Mi vemo, da bomo ostali zdravi in krepki v pravem, kulturnem in gospodarskem pogledu le, ako ostanemo zvesti svojemu jedru, ako ostanemo katoliški in slovenski. Kdor nas hoče izneveriti temu in nas čez noč pretvoriti v Srbe — a to hočejo naši centralisti, ki jim je jugoslovanstvo, v kolikor se tega sploh poslužujejo, zgolj krinka — ta je slep ali malopriden. Ali moramo kulturno ostati enota, individualnost, ali pa bomo razpadli v brezspolno maso brez vsake kulturne vrednosti in pomena. Da s tem ne izključujemo razvoja v tej smeri, da pridemo polagoma do skupnega književnega jezika, je ob sebi umljivo.

Torej: slovensko ljudstvo mora tudi poslej hoditi dalje po poti samooprambe in samopomoči, na kateri se je pod tuji tako čudovito razvilo in okrepi. Ta pot ga je vodila v osvobodjenje, ta pot bo osvobodjenega vodila do novega napredka, do nove moči in mu med brati zagotovila tisto mesto, ki mu gre.

PRJET TIHOTAPEC PONAREJENIH BANKOVCEV.

LDU Budimpešta, 17. maja. (MKU) Večerni listi poročajo: Policija je na zaupen način izvedela, da hočejo tihotapci iz Dunaja spraviti v Budimpešto popotni kovčeg z bankovci bivše avstro-ogrške banke, ki nosijo ponarejene žige. Detektivom se je posrečilo, da so včeraj popoldne na vlak, ki je prišel z Dunaja, prijeli človeka, ki je imel s seboj kovčeg, v katerem je bilo za osem milijonov kron naplačeno žigosanih bankovcev. Ugotovilo se je, da je aretiranec, ki se piše Arpad Deutsch, prejšnji teden prinesel v Budimpešto tri in pol milijona bankovcev avstro-ogrške banke, ki jih je hotel zamenjati za nove madžarske državne novčance. Ugotovilo pa se je, da so nosili ti bankovci ponarejene žige. Deutsch se je izgovarjal, da je dobil ta denar v Budimpešti.

OVCE ZA VOJNO ODŠKODNINO.

LDU Belgrad, 15. maja. (ZNU) Komisija za sprejemanje živine od Bolgarske je dne 14. t. m. v Zaječaru sprejela od Bolgarske na račun vojne odškodnine 1500 ovac. Ovce se prodajo na javni dražbi dne 21. t. m. v Zaječaru. Z izkupičkom se ustanovi fond za izplačilo živine, ki so jo lastniki izgubili v vojni leta 1912.

B. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

»Resnica! Resnica! O Vespji!« je zaklical pesnik in se pridružil skupini. »Meni se tudi tako zdi.«

»Tebi?« je odgovoril postavni vojak in z neizrekljivim preziranjem gledal majhno postavo pesnika. »V kateri legiji si služil?«

»Moj plen zamoreš videti na foru samem!« je odvrnil pesnik in pomenljivo pogledal ženske. »Služil sem med contubernales velikega Mantuanca samega.«

»Jaz ne poznam nobenega generala iz Mantue,« je rekel vojak resno. »V kateri vojski si služil?«

»V oni na Helikonu!«

»Nikdar nisem čul o njej!«

»Ne, Vespji, oni se samo šali,« je rekla Julija in se nasmejala.

»Sal! Pri Martu! Ali sem jaz človek, s katerim se je šaliti?«

»Da, Mars sam je ljubil šale,« je rekel pesnik nekoliko vznemirjeno. »Vedi torej, o Vespji, da sem jaz pesnik Fulvij, pesnik, ki ovekovečujem vojake!«

»Bogovi naj odvrnejo!« je zasepetal Salust Juliji. »Ako bi ovekovečil Vespjo, kakšen vzorec dolgočasnega bahača bi izročil poznejšim rodovom!«

Politični dogodki.

† Zaupniki Ljudske Stranke, pazite! Pred županskimi volitvami trosijo nasprotniki vse mogoče laži, Pravijo, da bo vlada razveljavila volitve župana, če bo izvoljen pristaš SLS, da bodo postavili gerenta itd. Naši odborniki naj ne grejo takim in enakim lažem na lim. Svetujemo pa tole: Takoj po volitvah občinskega zastopstva, naj se snidejo novoizvoljeni odborniki, ki so pristaši SLS in naj določijo svoje kandidate za župana in svetovalce. Potem pa volijo kot en mož te kandidate, brez ozira na desno ali levo. Lažem in intrigam ne verjemite.

† Zaplemba. V dokaz, da živimo pod demokratičnim režimom, je oblast v soboto zaplenila članek »Novega časa«, ki je grajal pisavo »Slov. Narod«. »Slov. Narod« je namreč smel pisati, naj se »separatiščno« gibanje na Hrvaškem v »krvi zadušič«. Mi pa nismo smeli obsojati take pisave.

† Značilno veselje. Na včerajšnji seji konstituante je dr. Ribar prečital čestitke, ki jih je predsedništvo ustavotvorne skupščine prejelo zaradi izida načelnega glasovanja o ustavi. Kdo je dal iniciativo za te čestitke, lahko vidimo iz dejstva, da so v Subotici in drugih mestih v Vojvodini hodili policaji od hiše do hiše in zahtevali, da se morajo v znak radosti radi »srečne« »mage centralistov nad separatisti razobesiti zastave. Res prav iskreno veselje! Na zdravje taki demokraciji!

† Poslanci-bankirji. Po volivnem redu nihče, ki sodeluje v kaki banki, ne more biti poslanec. Gospodje pa so to stvar radevolje prezrli. Sedaj je verifikacijski odsek sklenil, da morajo vsi taki poslanci tekom 3 dni odložiti svoje posle pri bankah ali pa se odpovedati mandatu. Težka odločitev za demokratske bankirje!

† Komunistični poslanci so izročili Pašiču spomenico, v kateri zahtevajo od vlade, naj zopet dopusti njihove organizacije. Če se to ne zgodi, bodo začeli v konstituantni obstrukcijo ali pa se bodo odstranili iz parlamenta.

† Za centralistično ustavo in proti njej. Današnji »Slovenec« poroča, da se je narodno-socialistični poslanec Deržič odtegnil glasovanju o ustavi. Današnja »Jugoslavija«, strankarsko glasilo narodnih socialistov pa pravi, da se Deržič ni res odtegnil glasovanju, marveč je moral na kongres narodnih socialistov v Prago. Nam se zdi, da je vprašanje ustave naše države vendar le nekoliko važnejše kot kongres narodnih socialistov v Pragi. Vsled tega bi bila dolžnost gospoda Deržiča, da bi se bil udeležil glasovanja. Saj je bil izvoljen zato, da se udeležuje seji konstituante, in ne zato, da se udeležuje strankarskih kongresov v Pragi. Če je poslanec Deržič resno proti centralistični ustavi, bi bil moral glasovati proti njej; če je za centralizem, bi bil dolžan glasovati zanj; ob času zgodovinskega glasovanja pa hoditi v Prago na razne kongrese, pa kaže le, da so taki kongresi v Pragi za gospoda bolj važni kot ustava lastne države. Tako postopanje kaže premalo ognja za avtonomistični misel, ki jo proglašajo listi Deržičeve stranke.

† Med Rusijo in Poljsko. Zadnji čas se je med Rusi vseh strank začelo neko zblizevanje. Vsakega pravega Rusa je ranil mir, ki ga je Poljska s Francijo za hrbotom v Rigi diktirala Rusiji. Sploh so začeli tudi antiboljševiški Rusi spoznavati, da Rusija od Francije in drugih ententnih držav nima ničesar pričakovati. Zato so se začeli tudi ruski politični begunci v Parizu in drugod odločno nagibati domovini, najsi tudi boljševiški in se izjavljajo proti

želvovino in pokriti s pernatimi blazinami in okrašeni z dragocenim vezanjem. Kot namizni okras so služili bronasti, slonokoščeni in srebrni kipč bogov. Sveta solnica in domači Lari nisp bili pozabljeni. Nad mizo in sedeži se je nahajalo na stropu bogato nebo. Na vsakem koncu mize so stali visoki svetilniki — kajti sobana je bila temna, četudi je bilo še zgodaj popoldne —, s trinožnikov pa, ki so bili razpostavljeni po sobi, se je razširjal duh kadila in mire; na abaku (abacus) ali stranski mizi so se nahajale velike vaze in različni srebrni okraski, razpostavljeni z isto baba-vostjo, vendar mnogo večjim okusom, kakor jih najdemo pri modernih gostijah.

Mesto molitve so vedno zavzemale daritve bogovom in prva je veljala Vest, kraljici domačih bogov.

Ko je bila ta ceremonija končana, so sužnji potresali cvetlice na počivalnik in po tleh ter ovenčali vsakega gosta z vencem iz rož, ki so bile prepletene s trakovi in zvezanc z lipovo skorjo, in v vsakem vencu se je nahajal vpleten bršljan ali ametist — o katerih so mislili, da obvarujejo pred vplivom vina; v vencih žensk ni bilo teh poslednjih stvari, ker ni bila navada, da bi javno pile vino. Sedaj se je zdelo Diomedu umestno, da imenuje bazileja (basileus) ali voditelja pojedine — važno službo, katero so včasih oddali po žrebu, včasih pa, kakor v našem slučaju, jo je oddal gostitelj sam.

Stol Jone se je nahajal poleg Glavkovega ležišča. Sedeži so bili obloženi z Pri svečanih pojedinah so ženske sedele na stoli, možki so pa ležali.

tujim intrigam v Rusiji. Ljening je dovolj dal-lekoviden, da zna ta preobrat izkoristiti ter je pred kratkim pozval menjševika Černova, ki je bil od boljševikov obsojen na smrt, iz Pariza v Moskvo, kjer mu je izročil komisariat za pojedelstvo.

Dnevni dogodki.

† Škof Juraj Carič. Split, 18. maja. (Izv.) Včeraj ob 6. uri zjutraj je umrl škof dr. Juraj Carič. Pokopan bo v petek dne 20. t. m.

† Župan na Viču. Vič: Včeraj 17. t. m. je bil izvoljen za župana občine Vič republikanec g. Rudolf Gale. Svetovalci: 3 SLS, 1 socialist, 2 gospodarske liste.

† Lastno hčer je umoril. Včeraj 17. t. m. se je zgodil v Stranjah pri Kamniku velik zločin: oče je ubil s sekiro svojo lastno hčer. Zločin se je zgodil tako: čevljar Štirin živi v večnem prepiru s svojo ženo in hčerjo, ker ima razmerje z drugo. Včeraj je prišel v Kamnik kupovat usnje ter se je pri tem nekoliko opil. Ko je prišel domov, je začel takoj prepričati z ženo. Vmes je posegla 17 letna edina hči. To pa je Štirina tako razburilo, da je planil v hčer in jo začel daviti. Nato je zgrabil sekiro ter ž njo usekal z vso močjo hčer čez hrbet. Presekal ji je ves hrbet, da je bilo vse telo odprto. Nato jo je mrtvo vrgel v klet. Po storjenem zločinu je šel povedat ženi, kaj je storil. Mati je prenesla truplo mrtve hčere iz kleti in je zmyvala. Oče pa je pobežnil v gozd, kjer so ga orožniki včeraj zvečer aretirali. Predno je pobežnil od doma v gozd, je še rekel ženi, da mu je sedaj žal, da je to storil. Zločinca so zvečer v mraku pripeljali v kamniške zapore.

† Češkoslovaška republika za časnikiarje. Češkoslovaška vlada je izdelala poseben zakonski načrt, s katerim naj se zavarujejo socialne in gospodarske koristi časnikiarjev. Zakon določa, da se mora razmerje med vsakim posameznim časnikiarjem in njegovim delodajalcem določiti temeljem natančne pismene pogodbe. Zakon določa najnižje plačilne pogoje, pravico na dopust in ureja vprašanje odpovedi. Pri odpovedi dovoljuje zakon časnikiarjem nasproti delodajalcem velike prednosti. V prvem letu mora delodajalec odpovedati časnikiarjem na tri mesece, do petega leta na šest mesecev in za vsako nadaljnje leto mora dovoliti časnikiarju še po en mesec odpovednega roka. Časnikiar sme odpovedati službo na tri mesece. Ako pa list spremeni smer, smejo uredniki brez odpovedi odstopiti, a izdajatelj lista jim mora za izgubo službe plačati odškodnino. Razen tega namerava češkoslovaška vlada ustanoviti časnikiarske zbornice kot stanovska zastopstva, v katerih bodo sicer tudi zastopniki delodajalcev, a se pretežje na vsak način zagotovi časnikiarjem. Zbornice bodo imele tudi disciplinarno oblast in pravico do sestave razsodišč. V zakonu o socialnem zavarovanju se zagotovi časnikiarjem prednostno stališče pred vsemi drugimi inteligentnimi poklici. Vlada že tudi dela priprave za ustanovitev doma za časnikiarje. Veliko skrb bo češkoslovaška vlada posvetila nadaljnji izobrazbi časnikiarjev in izobrazbi časnikiarskega naraščaja. V to svrhu se na modroslovnih in pravni fakulteti v Pragi ustanove časnikiarski tečaji, ki se razdele v politično, narodno-gospodarsko in feuilletonistično skupino. Tečajji bodo trajali štiri semestre in se bodo dovršili z državnim izpitom, ki bo opravičeval med drugim do državnih štipendij v študijske svrhe. Upajmo, da se bo tudi jugoslovska država spomnila svojih dolžnosti nasproti časnikiarjem.

— Madžarsko ženstvo za dostojno modo. Zveza madžarskih ženskih društev je te dni priredila v Budimpešti velik javen shod proti nedostojni modi. Na shodu je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da naj se proti ženskam, ki se nedostojno oblačijo, na najostrejši način uporabljajo zakoni proti nrvnosti. Policija jim nosi s seboj palice, na katerih so zaznamovani centimetri. Vsaka ženska, ki nosi krajša krila nego 25 cm od tal, se mora ovaditi in policijsko kaznovati. Razen tega je grofica Dessewffy zahtevala, naj družba bojkotira vse moške, ki hodijo v družbi z ženskami, ki so nedostojno oblečene. Shodu je predsedovala grofica Apponyi. — Tudi pri nas se videvajo ženska bitja, ki jim krila segajo komaj še do kolen in tudi pri nas ne manjka moških, ki se ne sramujejo iti v taki družbi.

— Organizirano krščansko delavstvo v Evropi. Po mednarodni statistiki ima Belgija 150.000 članov, Francoska 140.000, Nemška in Italijanska po 1.250.000, Ogrska 190.000, Španska 60.000, Avstrijska 59.000, Češkoslovaška 7.500, Švica 17.000, Nizozemska 240.000 v dveh zvezah, v krščanski in katoliški. To predstavlja armada 3 in pol milijona mož.

— Pospešenje zakonskih ločitev v Avstriji. Avstrijska vlada je narodni skupščini predložila zakonski načrt, glasom katerega naj se poslej v pravadh za ločitev zakona razpiše namesto dosedanjih treh samo en narok za poravnava. Izkušnja je namreč dokazala, da zavlačevanje navadno nima nobenega uspeha in le otežuje poslovanje sodišč. Na Dunaju je bilo v minoletem letu 3850 pravnih za ločitev zakonov.

— Konopišt in Chlumetz se ne vrne. Kakor poročajo češki listi, se posestvi Konopišt in Chlumetz ne vrne Fran Ferdinandomovim otrokom, marveč ostaneta državna lastnina. V Konopištu se najbrže uredi muzej.

Ljubljanski dogodki.

lj Volitev župana v Ljubljani je še vedno odprto vprašanje. Sedaj že toliko tednov nimamo župana, pa Ljubljana še vedno ne teče nazaj. Zato so gospodje demokrati mnenja, da se še vedno nič ne mudi. Vse gorske vasice bodo kmalu imele svoje župane, Ljubljani ga seveda ni treba. Ali liberalci — ali pa nič, pravijo gospodje. Mi pravimo, da je oboje enako vredno.

lj Nosilec komunistične liste g. Vencaj je baje izstopil iz komunistične stranke, kakor smo čitali v nekem listu.

lj Umrli so v Ljubljani: S. Marija Basili Antihar, usmiljenka, 23 let. — Peter Kopač, bivši mlinar, 75 let. — Elizabeta Sluga, zasebnica, 77 let. — Janez Kokalj, kmet, 55 let. — Josipina Osredkar, premogarjeva žena, 40 let. — Fran Krese, šolski učenc, 9 let. — Franciška Balon, hči krojaškega pomočnika, 6 tednov. — Josip Margreiter, občinski ubožec, 60 let. — Fran Plahutnik, krojačev sin, 9 dni. — Marija Pihler, delavčeva vdova, 80 let. — Anton Troha, posestnik, 51 let. — Marica Vidmar, hči štabnega narednika, 17 mesecev.

Odgovorni urednik Anton Marinček,
Izdaja konzorcij »Novega časa«,
Tiska Jugoslovska tiskarna v Ljubljani.

Gradbeno podjetje
Ing. Dukič
LJUBLJANA, Resljeva cesta 9.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Diomed je bil v nemali zadregi, koga naj izvoli za to mesto. Bolehni senator je bil preveč resen in preveč slaboten, da bi mogel primerno izvrševati svojo nalogo; edil Panza je bil zelo pripraven za to mesto, vendar bi razžalil senatorja, ako bi izvolil za stopinjo nižje stoječega. Ko je tako preudarjal prednosti enega in drugega, so se srečale njegove oči z veselim pogledom Salusta, in kakor po nenadnem navdihnjenju je imenoval veselega epikurejca voditelja gostije, ki so ga imenovali arbiter bibendi.

Salust je sprejel imenovanje s primer-no ponižnostjo.

»Usmiljen kralj bom,« je rekel, »nasproti onim, ki veliko pijejo, nasproti upornim naj bo sam Minos manj neizprosen. Pazite!«

Sužnji so začeli podajati okrogle umivalnice z dišečo vodo in po umivanju se je pričela pojedina: in sedaj so mize ječale pod prvo jedjo.

Ker je bil v začetku pogovor površen in raztresen, sta se mogla Glavk in Jone pogovarjati v onem sladkem šepetajočem glasu, ki je več vredno kakor vsa zgovornost sveta. Julija jih je žarečih oči opazovala.

»Kako kmalu bode njeno mesto mojelo si je mislila.

(Dalje.)